

BÀI GIẢNG 1: GIỚI THIỆU KINH TẾ HỌC VĨ MÔ

ĐỒ THIÊN ANH TUẤN

TRƯỜNG CHÍNH SÁCH CÔNG VÀ QUẢN LÝ FULBRIGHT

ĐẠI HỌC FULBRIGHT VIỆT NAM

“Toàn bộ khoa học không gì khác hơn là sự sàng lọc của suy nghĩ hàng ngày.”

Albert Einstein

GIỚI THIỆU MÔN HỌC

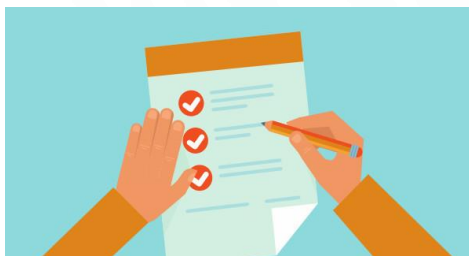

- **Mục tiêu môn học**

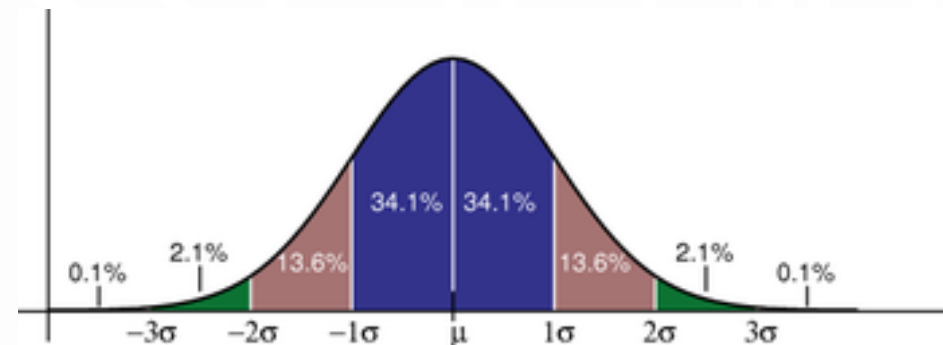
Môn *Kinh tế vĩ mô – Lý thuyết và Thảo luận Chính sách* được thiết kế nhằm cung cấp *kiến thức cơ bản, kỹ năng đánh giá và phân tích* các chính sách kinh tế vĩ mô; qua đó nâng cao *mức độ hiểu biết* của học viên đối với quá trình xây dựng, thực thi các chính sách kinh tế vĩ mô ở Việt Nam và các nước trên thế giới, trong đó tập trung vào các nước đang phát triển.

- **Mô tả môn học**

Kinh tế học vĩ mô là môn học nghiên cứu nền kinh tế trên bình diện tổng thể, bao gồm việc mô tả, đo lường và phân tích các chỉ báo kinh tế vĩ mô như tổng sản phẩm quốc nội, giá cả và lạm phát, việc làm và thất nghiệp, tổng tiêu dùng, đầu tư, chi tiêu của chính phủ và thuế, cung cầu tiền, lãi suất, thâm hụt/thặng dư thương mại, cán cân thanh toán, tỷ giá hối đoái và nhiều vấn đề vĩ mô khác.

ĐÁNH GIÁ HỌC TẬP

- Điểm của môn học sẽ được tính theo trọng số sau đây:
 - Bài tập/bài viết chính sách (nộp bài 8h20 sáng): 30%
 - Tham dự lớp (đầy đủ, đúng giờ), tham gia thảo luận/tranh luận trên lớp: 10%
 - Sự chuyên cần (gặp giảng viên giờ trực văn phòng, đọc tài liệu): 10%
 - Kiểm tra giữa kỳ: 20%
 - Kiểm tra cuối kỳ: 30%

GIỜ TRỰC VĂN PHÒNG

	Thứ Hai	Thứ Ba	Thứ Tư	Thứ Năm	Thứ Sáu
Đỗ Thiên Anh Tuấn	8:00-8:30	15:00-16:30	8:00-8:30	15:00-16:30	8:00-8:30
Chu Đức Mạnh	13:30-15:00		13:30-15:00		

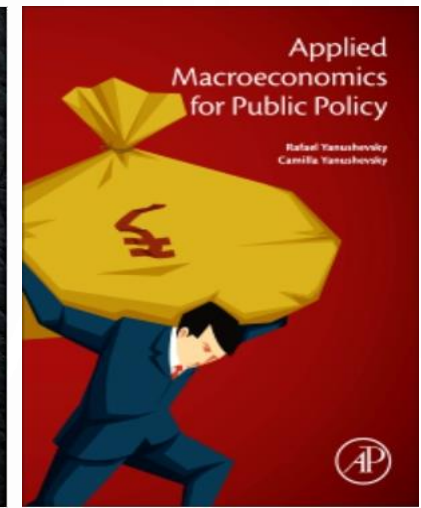
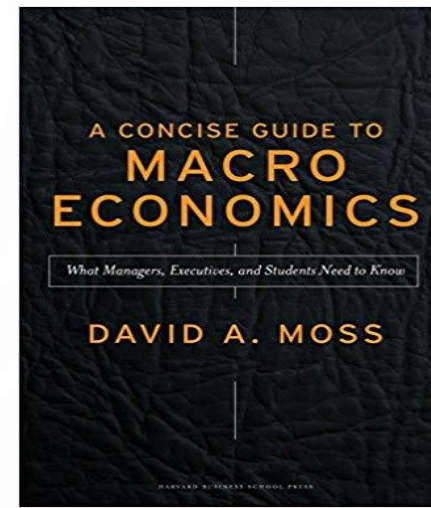
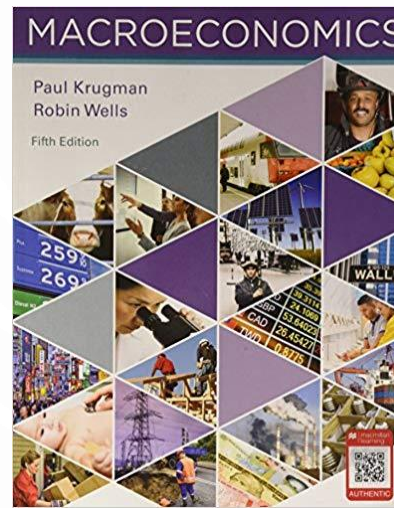
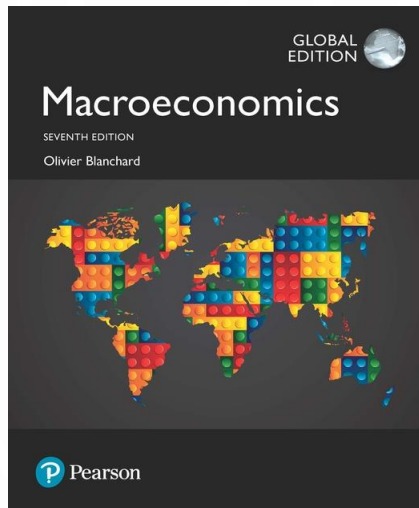
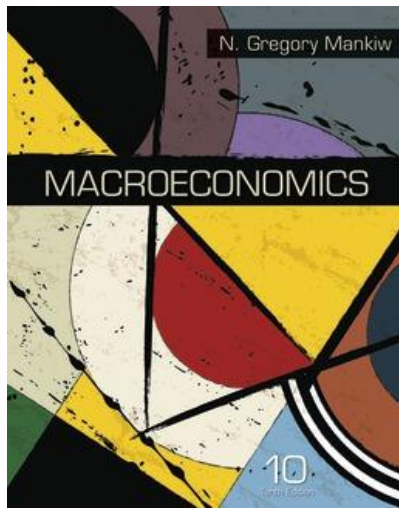

BÀI TẬP

	Ngày phát	Ngày nộp	Ngày kiểm tra
Bài tập 1	30/10/2023	10/11	
Bài tập 2	10/11	24/11	
Bài tập 3	24/11	01/12	
Thi giữa kỳ			04/12/2023
Bài tập 4	11/12	22/12	
Bài tập 5	22/12	05/01/2024	
Bài tập 6	05/01	19/01	
Thi cuối kỳ			23/01/2024

TÀI LIỆU ĐỌC CHÍNH

- N. Gregory Mankiw, Macroeconomics. Worth Publishers, Tenth Edition, 2019. (viết tắt là Mankiw 2019)
- Olivier Blanchard (2017), Macroeconomics. Pearson, Seventh Edition, 2016. (Blanchard 2017).
- Rafael Yanushevsky and Camilla Yanushevsky (2018), Applied Macroeconomics for Public Policy, 1st Edition - June 22, 2018. (Rafael and Camilla 2018)
- David A. Moss, A Concise Guide to Macroeconomics – What Managers, Executives, and Students Need to Know. Harvard Business School Press, 2014. Second Edition. (Moss 2014).
- Paul Krugman and Robin Wells, Macroeconomics, Fifth Edition, 2018. (Krugman and Wells 2018).
- Châu Văn Thành 2017, Những câu chuyện ngắn về kinh tế vĩ mô - Tập 1, NXB ĐHQG TP.HCM. (CVT 2017).

TÀI LIỆU BỔ SUNG

- World Bank 2023, Điểm lại tháng 8/2023: Để đầu tư công thúc đẩy tăng trưởng
- IMF 2023, World Economic Outlook: Navigating Global Divergences. Oct. 2023.
- IMF 2023, Vietnam Article IV Consultation. IMF Country Report No. 23/338.
- Bộ KHĐT 2023, Báo cáo KTXH 2023.

**ĐỂ ĐẦU TƯ CÔNG
THỨC ĐẨY
TĂNG TRƯỞNG**

CẤU TRÚC CHƯƠNG TRÌNH

- Phần I – Tổng quan (3)
- Phần II - Nền kinh tế trong ngắn hạn và chu kỳ kinh tế (9)
- Phần III - Nền kinh tế mở với tác động của thương mại và dòng vốn (5)
- Phần IV - Nền kinh tế trong dài hạn: nguồn gốc của phát triển và thu nhập (2)
- Phần V - Thảo luận sâu các vấn đề kinh tế của Việt Nam (2)

PHẦN I – TỔNG QUAN

1. Giới thiệu kinh tế học vĩ mô
2. Hạch toán nền kinh tế
3. Đo lường các hoạt động kinh tế và các chỉ báo kinh tế

PHẦN II - NỀN KINH TẾ TRONG NGẮN HẠN VÀ CHU KỲ KINH TẾ

1. Giới thiệu về chu kỳ kinh tế
2. Thị trường hàng hóa và khu vực sản xuất
3. Chính sách tài khóa
4. Thị trường tiền tệ và hệ thống tài chính
5. Ngân hàng trung ương và chính sách tiền tệ
6. Lạm phát, tăng trưởng và thất nghiệp: đường Phillips và định luật Okun
7. Cân bằng thị trường hàng hóa và tiền tệ: Mô hình IS-LM
8. Cân bằng tất cả các thị trường: Mô hình AS-AD
9. Phối hợp chính sách tài khóa và chính sách tiền tệ

PHẦN III - NỀN KINH TẾ MỞ VỚI TÁC ĐỘNG CỦA THƯƠNG MẠI VÀ DÒNG VỐN

1. Hạch toán cán cân thanh toán
2. Cán cân thương mại và ngang bằng sức mua (PPP)
3. Dòng vốn và ngang bằng lãi suất (IRP)
4. Bộ ba bất khả thi và chính sách vô hiệu hóa
5. Mô hình Mundell – Flemming và lựa chọn cơ chế tỷ giá hối đoái

PHẦN IV - NỀN KINH TẾ TRONG DÀI HẠN: NGUỒN GỐC CỦA PHÁT TRIỂN VÀ THU NHẬP

1. Mô hình tăng trưởng tân cổ điển: vai trò của tích lũy vốn
2. Mô hình tăng trưởng nội sinh: vai trò của tiến bộ công nghệ

PHẦN V - THẢO LUẬN SÂU CÁC VẤN ĐỀ KINH TẾ VIỆT NAM

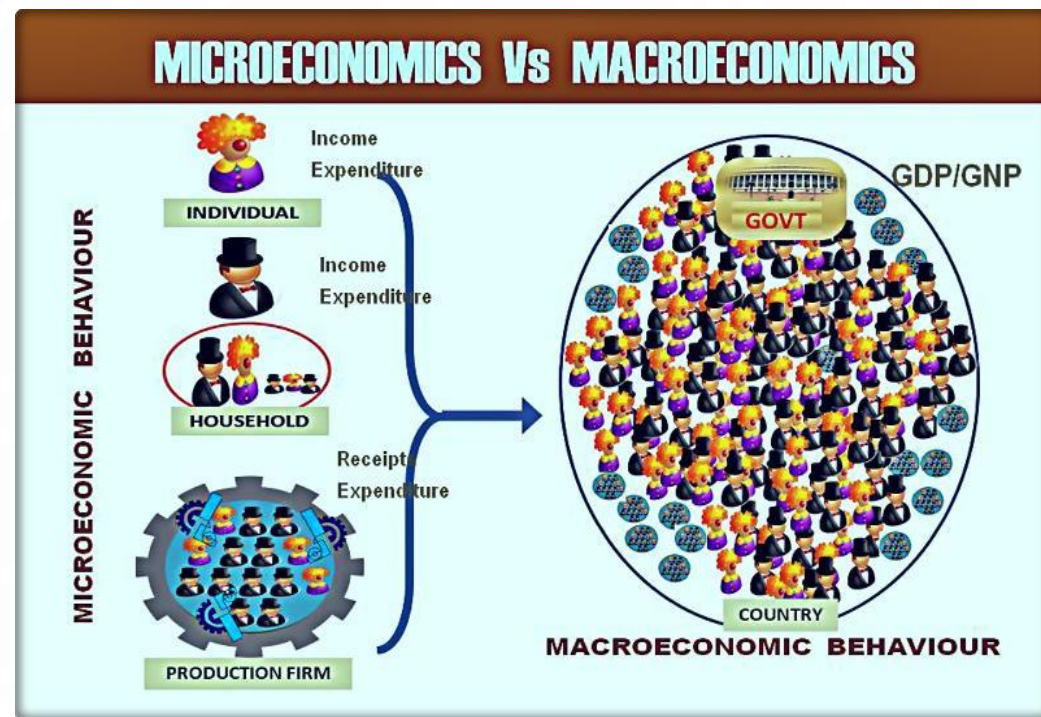
1. Kinh tế Việt Nam trong ngắn hạn

2. Việt Nam 2045

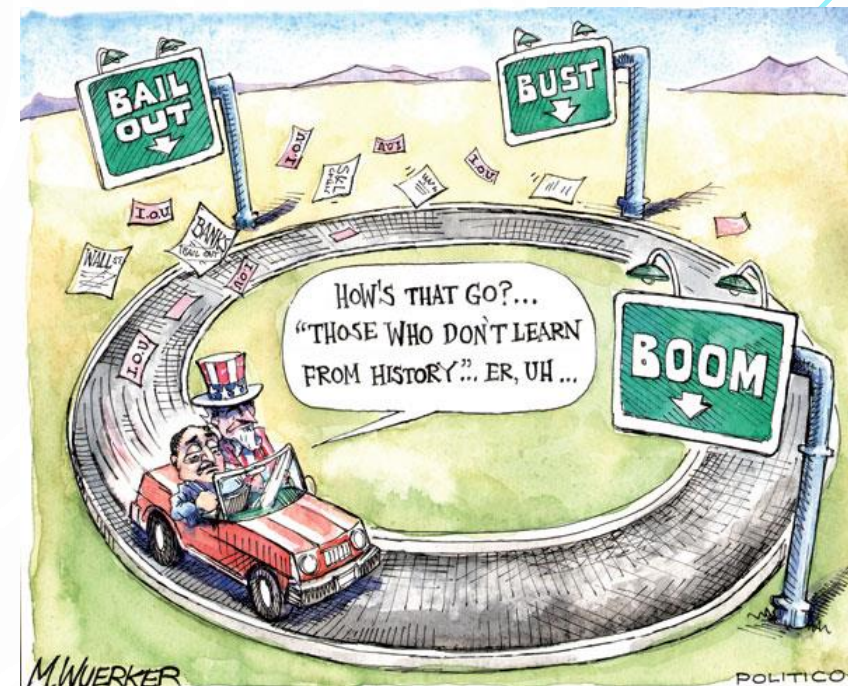
GIỚI THIỆU KINH TẾ HỌC VĨ MÔ

- Kinh tế học vĩ mô nghiên cứu điều gì?
- Kinh tế vĩ mô khác với kinh tế vi mô như thế nào?
- Vấn đề kinh tế vĩ mô bạn quan tâm là gì?
- Các trục trặc kinh tế vĩ mô nào Việt Nam đang gặp phải?
- Mục tiêu chính sách kinh tế vĩ mô là gì?
- Tăng trưởng và phát triển có khác nhau không?
- Các công cụ chính sách kinh tế vĩ mô là gì?
- Nhiều vấn đề kinh tế vĩ mô khác.

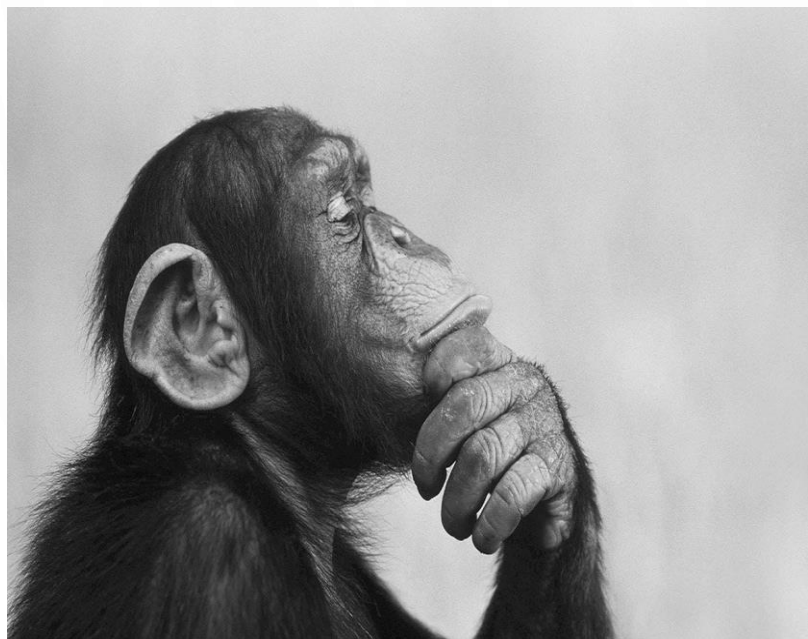

MỘT VÀI CÂU HỎI THEN CHỐT

- Tại sao tăng trưởng lại quan trọng hơn của cải?
- Điều gì quyết định mức tăng trưởng kinh tế dài hạn của một quốc gia?
- Tại sao có quốc gia tăng trưởng nhanh, cũng có quốc gia chìm trong nghèo đói?
- Điều gì tạo ra các biến động kinh tế ngắn hạn?
- Tại sao có quốc gia tăng trưởng, có quốc gia suy thoái?
 - *Tại sao Việt Nam tăng trưởng 7% nhưng Hòa Kỳ tăng trưởng 2%?*
 - *Suy giảm kinh tế toàn cầu liệu có tác động gì đến tăng trưởng kinh tế Việt Nam?*
- Tại sao lại có thất nghiệp? Tại sao lại có lạm phát? Có sự đánh đổi giữa lạm phát và thất nghiệp hay giữa lạm phát và tăng trưởng không?
- Các chính sách có vai trò như thế nào trong việc thúc đẩy tăng trưởng, cải thiện kết quả kinh tế?

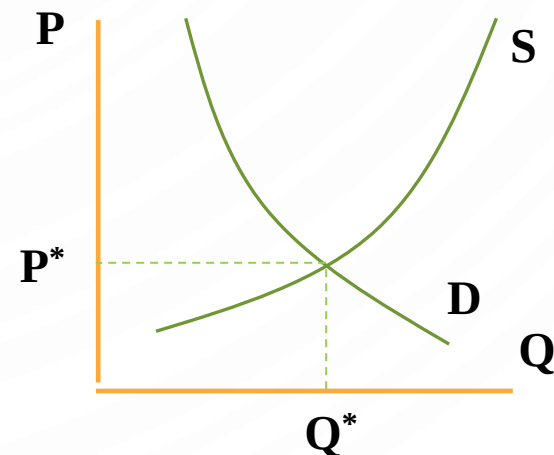

NHỮNG NHÀ KINH TẾ TƯ DUY NHƯ THẾ NÀO?

- Những nhà kinh tế nhìn cùng vấn đề như các nhà chính trị và kỹ thuật, nhưng theo tư duy của một nhà kinh tế.
- Lý thuyết là nền tảng cho các mô hình, mô hình là sự đơn giản hóa các lý thuyết.
- Các nhà kinh tế sử dụng mô hình để giải thích vấn đề.

$$\left. \begin{array}{l} \bullet Q^d = D(P, Y) \\ \bullet Q^s = S(P, P_m) \end{array} \right\} Q^d = Q^s$$

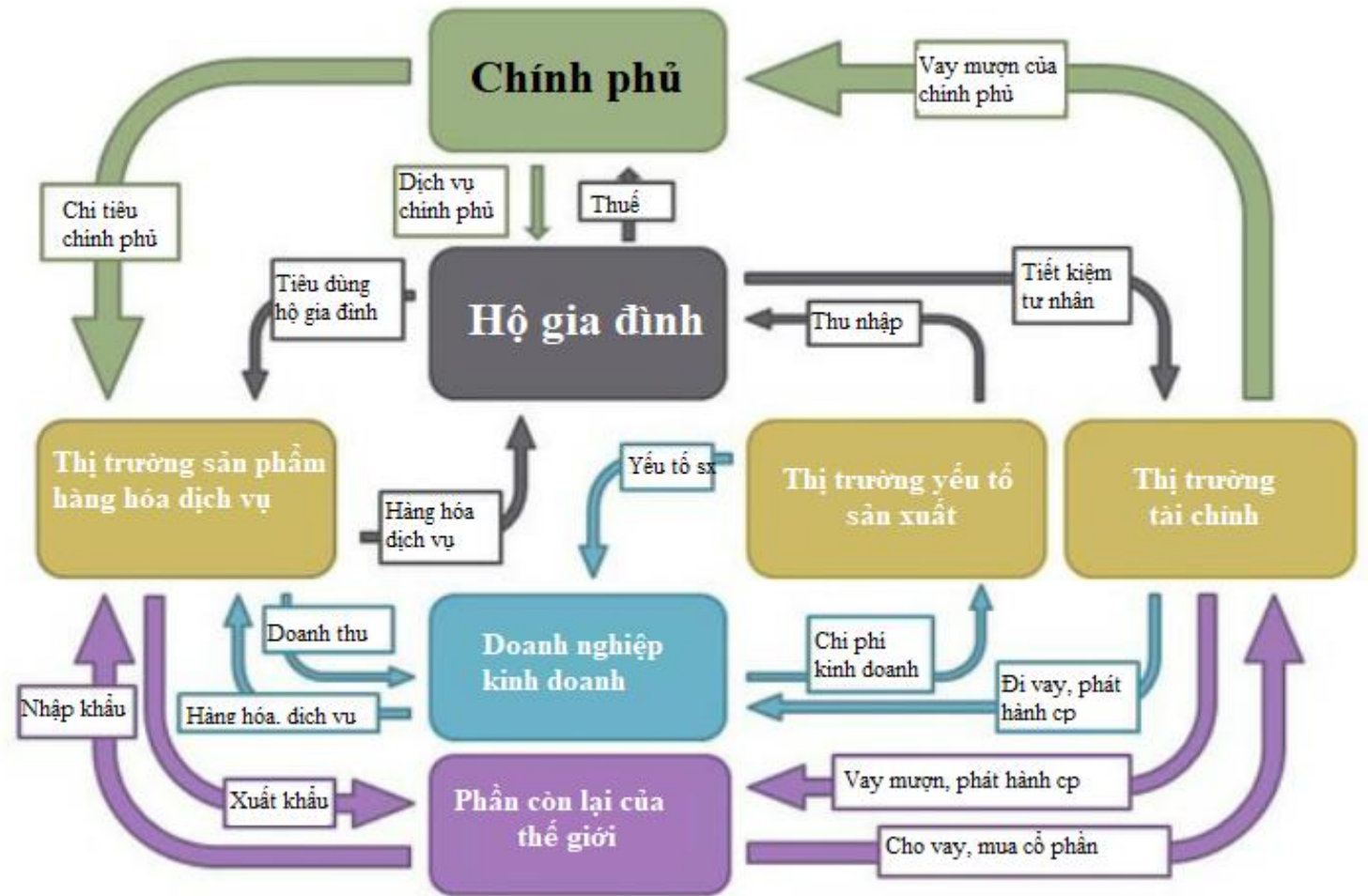
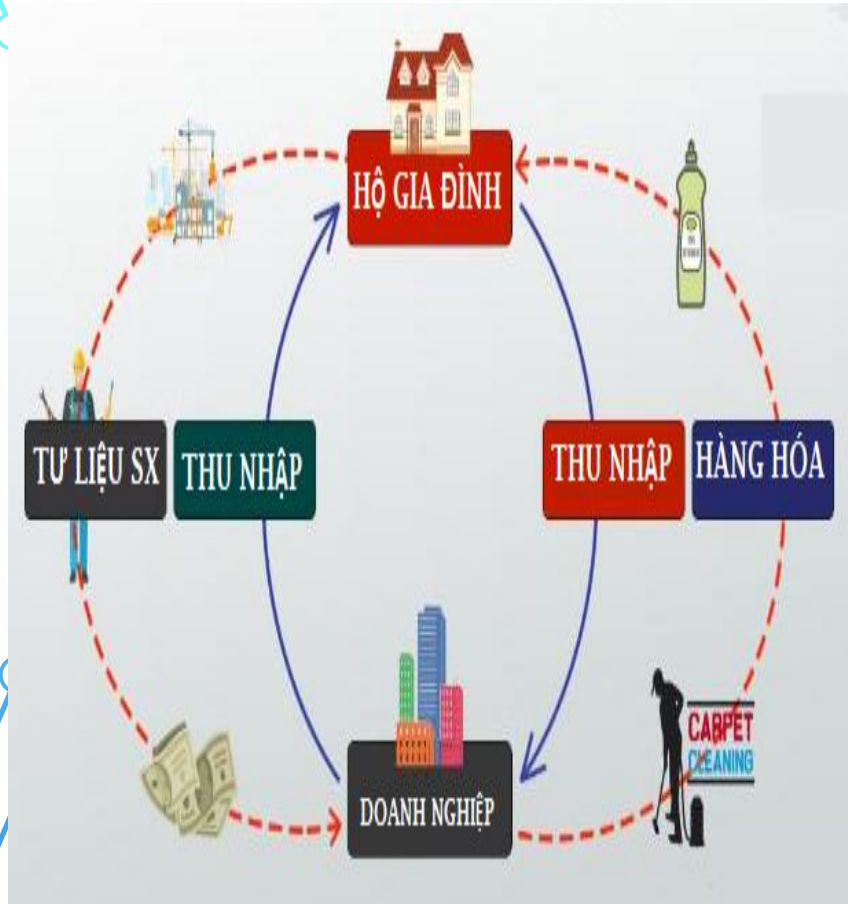

CÁC VẤN ĐỀ KINH TẾ VĨ MÔ

- Tăng trưởng (sản lượng)
- Giá cả (lạm phát)
- Việc làm (thất nghiệp)
- Ngân sách và nợ công
- Lãi suất và tỷ giá
- Tiêu dùng và tiết kiệm
- Dòng vốn và đầu tư
- Cán cân thương mại
- Các vấn đề khác

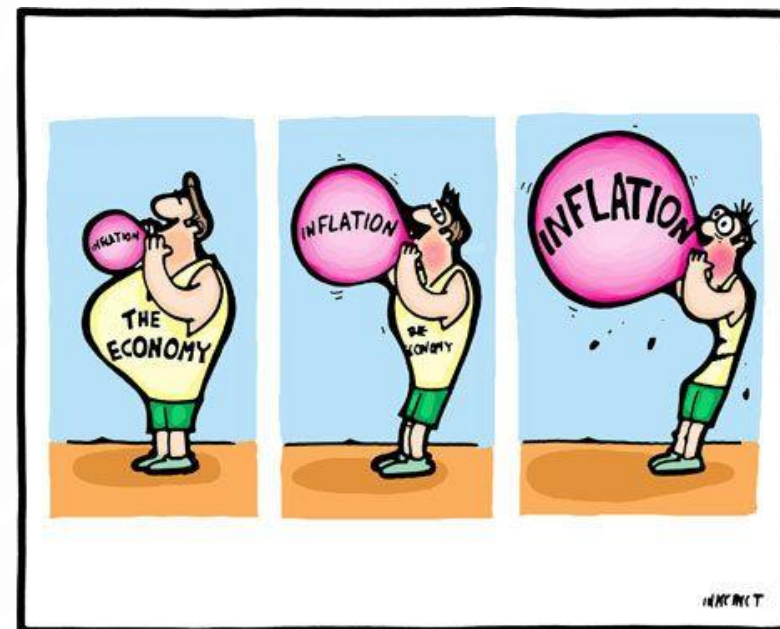

CHU TRÌNH KINH TẾ

MỤC TIÊU KINH TẾ VĨ MÔ LÀ GÌ?

Vấn đề	Mục tiêu
Tăng trưởng (sản lượng)	Càng cao càng tốt?
Giá cả (lạm phát)	Càng thấp càng tốt?
Việc làm (thất nghiệp)	Càng nhiều (càng thấp) càng tốt?
Ngân sách và nợ công	Ngân sách càng dồi dào, nợ công càng thấp càng tốt?
Lãi suất và tỷ giá	Lãi suất càng thấp, đồng tiền càng mạnh càng tốt?
Tiêu dùng và tiết kiệm	Tiêu dùng và tiết kiệm càng nhiều càng tốt?
Dòng vốn và đầu tư	Dòng vốn vào, đầu tư càng nhiều càng tốt?
Cán cân thương mại	Cán cân thương mại càng thặng dư càng tốt?

Liệu có sự đánh đổi giữa các mục tiêu không? Nếu đánh đổi thì ưu tiên lựa chọn mục tiêu thế nào?

CHÍNH SÁCH CỦA CHÍNH PHỦ CÓ THẬT SỰ CẦN THIẾT KHÔNG?

- Bạn là tín đồ của giáo phái kinh tế nào?
 - **Cổ điển/Tân cổ điển** (Neo-classicals)/Cổ điển mới (New-classicals): Alfred Marshall, Irving Fisher, Knut Wicksell, W. Stanley Jevon...
 - **Keynes/Hậu Keynes/Keynes mới**: John Maynard Keynes, P. Samuelson P. Krugman, Nouriel Roubini, Joseph Stiglitz, Stanley Fisher, Gregory Mankiw...
 - **Thế chế/Thế chế mới**: Gunnar Myrdal, Douglass North, Ronald Coase, Daron Acemoglu, Oliver E. Williamson...
 - **Chicago**: Milton Friedman, George Stigler, Frank H. Knight, Merton Miller, Rober Lucas, Eugene Fama, Edward Prescott, Myron Scholes...
 - ...

ĐỊNH LUẬT CAMPBELL VÀ ĐỊNH LUẬT GOODHART

- **Goodhart (1975):** Khi một thước đo trở thành mục tiêu, nó không còn là một thước đo tốt.
- **Campbell (1976):** Càng sử dụng nhiều chỉ số xã hội định lượng cho quá trình ra quyết định xã hội, thì áp lực tham nhũng càng phải chịu nhiều hơn và càng có xu hướng bóp méo và làm hỏng các quá trình xã hội mà nó dự định giám sát.
 - Các bài kiểm tra thành tích có thể là những chỉ số có giá trị đánh giá thành tích chung của trường trong điều kiện giảng dạy bình thường nhằm vào năng lực chung. Nhưng khi điểm kiểm tra trở thành mục tiêu của quá trình giảng dạy, cả hai đều mất giá trị như những chỉ số đánh giá tình trạng giáo dục và bóp méo quá trình giáo dục theo những cách không mong muốn.

THE COBRA EFFECT

A WELL-INTENTIONED MEASURE CAN OFTEN BACKFIRE AND HAVE THE OPPOSITE EFFECT TO INTENDED

INTENTION
REDUCE COBRA
POPULATION

ACTION
A BOUNTY FOR
DEAD COBRAS!

EFFECT
PEOPLE START
COBRA FARMING

sketchplanations

PHÊ BÌNH CỦA LUCAS (CHỈ TRÍCH CỦA LUCAS)

- Thật là ngây thơ khi cố gắng dự đoán những tác động của một sự thay đổi trong chính sách kinh tế hoàn toàn dựa trên các mối quan hệ được quan sát trong dữ liệu lịch sử, đặc biệt là dữ liệu lịch sử có tính tổng hợp cao.
- Lý do là các tham số của các mô hình không mang tính cấu trúc, tức là không bất biến về chính sách, chúng nhất thiết sẽ thay đổi bất cứ khi nào chính sách (luật chơi) được thay đổi.
- Do đó, các kết luận chính sách dựa trên các mô hình đó sẽ có khả năng gây hiểu lầm.
- Phê bình của Lucas đặt ra câu hỏi về các mô hình kinh tế lượng quy mô lớn đang thịnh hành thiếu nền tảng về thuyết kinh tế động.